

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Жертви На Престъпления](#) > [Права На Жертвите – По Държави](#) > 2 - Съобщаване за извършено престъпление. Моите права по време на разследването или съдебния процес

2 - Съобщаване за извършено престъпление. Моите права по време на разследването или съдебния процес

Как мога да съобщя за извършено престъпление?

Ако сте станали жертва на престъпление, можете да съобщите за това в полицията (или в прокуратурата), устно или писмено. Можете също така да помолите друго лице да съобщи за престъплението вместо вас, но трябва да дадете на това лице писмено пълномощно. Писменото и подписано пълномощно ще бъде приложено към материалите по делото.

Престъплението може да бъде съобщено от единия съпруг от името на другия съпруг или от пълнолетно дете от името на родителите си. Ако дете, което все още не е пълнолетно, съобщи за престъпление, протоколът може да бъде изготвен от представител на детето или със съгласието на такъв представител.

Ако решите да съобщите за престъплението устно, трябва да отидете в полицейско управление. Полицаят, който приема Вашия сигнал, ще състави протокол и ще Ви помоли да го подпишете. Писмените съобщения също трябва да бъдат подписани.

Вашият сигнал трябва да съдържа името, професията, домашния Ви адрес и подробно описание на случилото се. Ако знаете кой е извършителят на престъплението, трябва да предоставите цялата информация за него, с която разполагате, както и всички доказателства във връзка с инцидента. По време на разследването на престъплението също можете да предоставяте допълнителна информация по случая.

Ако не говорите или не разбирате румънски език, можете да подадете сигнала на езика, който разбирате, като съдебният орган ще се погрижи за превода му. В този случай може да поискате всички призовки, които получавате, да бъдат на език, който разбирате.

Ако сте жертва на домашно насилие, можете да поискате от полицията да издаде временна заповед за защита или да поискате от компетентния съд да издаде заповед за защита. Това означава, че трябва да попълните молба по образец, която се подава до съда от първа инстанция (*judecătoria*), компетентен по местоживеенето Ви. Молбата може да бъде подадена лично или, ако сте съгласни, от лице от социалните служби, занимаващи се с насилие в семейството, или от прокурор или полицейски служител.

Как мога да разбера какво е развитието по случая?

След Вашия сигнал полицейските органи ще придвижат делото към прокуратурата, където то ще бъде заведено под отделен номер.

След като вече сте съобщили за престъплението, можете да проверите какво е развитието по вашето дело, като отправите писмено искане за тази цел и посочите адрес в Румъния, адрес на електронна поща или на електронен месинджър, на който органите следва да изпратят информацията.

Ако прокурорът реши да внесе делото в съда, имате право да се запознаете с материалите по него в сградата на съда по време на съдебното производство. Освен това ще бъдете призован да се явите пред съда.

Имам ли право на правна помощ (по време на разследването или съдебния процес)? При какви условия?

Ако сте увредено лице, имате право да получите правна помощ или да бъдете представляван.

а) В хода на наказателното производство имате право на помощ от правен съветник по ваш избор, за когото заплащате Вие. Ако извършителят на престъплението е осъден, ще можете да си възстановите направените за Вашия правен съветник разноски от извършителя на престъплението.

б) Ако желаете, по време на наказателното производство можете да бъдете представляван, освен ако присъствието Ви не е задължително или ако прокурорът, съдията или съдът не считат, че присъствието Ви е необходимо, в зависимост от случая (за целите на заседанието).

в) В определени случаи правната помощ по време на наказателното производство може да бъде предоставена безплатно:

- ако прокурорът или съдията счита, че не можете да се погрижите за собствената си защита и ако не сте платили за правен съветник;
- ако сте непълнолетно лице и все още не сте придобили пълна правоспособност (посредством брак или съдебно решение);
- при поискване, ако сте били жертва на някое от следните престъпления: опит за убийство и опит за убийство с утежняващи вината обстоятелства, телесна повреда, умишлени престъпления, които са довели до телесна повреда на жертвата (Наказателният кодекс дава определение за „телесна повреда“), изнасилване, сексуално посегателство, сексуален контакт с малолетно или непълнолетно лице и съблазняване на малолетни или непълнолетни лица;
- при поискване, ако сте съпруг/а, родител или друго лице, което е на издръжка на жертвата, починала в резултат на убийство, убийство с утежняващи вината обстоятелства или на друго умишлено престъпление;
- при поискване, ако сте жертва на престъпления, различни от споменатите по-горе, и ако месечният Ви доход на член от семейството не е по-голям от брутната минимална заплата за страната. Молбата за правна помощ следва да бъде подадена в съда, в чиято компетентност попадате по местоживееене.

В такъв случай безплатната правната помощ се предоставя само ако сте съобщили за престъплението в полицията или на прокурора в срок от 60 дни от извършването на престъплението или, ако е приложимо, в срок от 60 дни от датата, на която сте узнали за престъплението. Ако не сте били в състояние да съобщите за престъплението, срокът от 60 дни започва да тече от датата на приключване на обстоятелствата, които са Ви възпрепятствали да съобщите за престъплението.

Ако желаете да получите безплатна правна помощ, трябва да подадете молба в зависимост от случая — до прокурора или до съда, който ще предприеме необходимите действия. Безплатната правната помощ може да Ви бъде предоставена до края на наказателното производство.

Мога ли да поискам да ми бъдат заплатени направените разноски (за участие в разследването/съдебния процес)? При какви условия?

Можете да поискате възстановяване на Вашите съдебни разноски. Съдът ще реши каква част от вашите разноски трябва да бъдат възстановени и от кого.

Ако участвате в производството в качеството на увредено лице или в качеството на граждански ищец (ако Вашият граждански иск е допустим) и подсъдимият е признат за виновен (дори ако поради някакви причини не е осъден да излежи присъда), той ще бъде осъден да заплати съдебните разноски.

Мога ли да обжалвам, ако случаят бъде приключен, преди да се стигне

до съд?

Ако прокурорът реши да прекрати делото, преди да го внесе в съда, можете да обжалвате решението му в рамките на 20 дни от получаването на копие от това решение. Жалбата ви трябва да бъде подадена до по-горестоящия прокурор.

Ако по-горестоящия прокурор отхвърли Вашата жалба, можете да обжалвате неговото решение пред съдия от предварителното производство от компетентната съдебна инстанция.

Мога ли да участвам в съдебния процес?

Можете да участвате в наказателното производство, както следва:

в качеството на жертва (увредено лице)

Ако сте претърпели вреда в резултат на престъпление можете да участвате в производството в качеството на жертва и имате редица процесуални права, както е описано подробно по-долу.

в качеството на свидетел

Ако не желаете да участвате в наказателното производство в качеството на увредено лице, следва да уведомите за това съдебния орган, който разглежда делото Ви, като ако той прецени, че е необходимо, все пак може да Ви призове за изслушване в качеството на свидетел. Ако бъдете призован за изслушване в качеството на свидетел, трябва да се явите и да обясните всичко, което знаете за инцидента.

в качеството на граждански ищец

Ако желаете да претендирате за обезщетение за вреди, причинени от престъплението, трябва да заведете граждански иск, като по този начин ставате граждански ищец в наказателното производство.

Като цяло, съдебните заседания са открити за обществеността и можете да присъствате на заседанието, независимо от вашата роля в производството. Съдът обаче може да реши да проведе закрити заседания, когато има достатъчно основания за такова решение. В такъв случай бихте могли да присъствате единствено ако сте увредено лице или граждански ищец.

Присъствието Ви в съдебната зала е задължително единствено когато сте призован за разпит (например в качеството на свидетел).

Каква е официалната ми роля в съдебния процес? Например дали съм или мога ли да избира да бъда: пострадад от престъплението, свидетел, граждански ищец или частен обвинител?

Ако сте били жертва на престъпление, може да имате една от следните роли в съдебния процес:

Жертва (увредено лице)

Ако сте претърпели вреда в резултат на престъпление можете да участвате в производството в качеството на жертва и имате редица процесуални права, както е описано подробно по-долу.

Граждански ищец

Ако желаете да претендирате за обезщетение за вреди, причинени от престъплението, трябва да заведете граждански иск, като по този начин ставате граждански ищец в наказателното производство.

Свидетел

Ако не желаете да участвате в наказателното производство в качеството на увредено лице, следва да уведомите за това съдебния орган, който разглежда делото Ви, като ако той прецени, че е необходимо,

все пак може да Ви призове за изслушване в качеството на свидетел. В този случай ще бъдете призован за разпит, като ще трябва да предоставите подробна информация за инцидента. Когато сте призован с такава цел, присъствието Ви на разпита е задължително.

Какви са правата и задълженията ми в това качество?

Ако участвате в наказателното производство в качеството на *увредено лице/граждански ищец*, имате редица процесуални права:

По време на разследване на престъплението:

- имате право да претендирате за обезщетение за вреди, причинени от престъплението. За тази цел е необходимо да станете граждански ищец в наказателното производство или да подадете отделен граждански иск. Можете да станете граждански ищец във всеки момент в хода на разследване на престъплението.
За да станете граждански ищец в производството, трябва да предявите искането за това устно пред полицаия или прокурора или да подадете писмена молба до полицаия или прокурора, който отговаря за делото. В молбата следва да се упоменава за какво обезщетение претендирате, основанията и свързаните доказателства.
По време на първия разпит прокурорът или полицаят ще Ви уведоми, че можете да станете граждански ищец в производството.
- имате право да претендирате за възстановяване на Вашите съдебни разноски. Съдът ще реши каква част от Вашите разноски трябва да бъдат възстановени и от кого.
Ако участвате в производството в качеството на увредено лице или в качеството на граждански ищец (ако Вашият граждански иск е допустим) и подсъдимият е признат за виновен (дори ако поради някакви причини не е осъден да излежи присъда), той ще бъде осъден да заплати съдебните разноски.
- имате право да получите информация относно напредъка на разследването, както и в случай че прокурорът реши да не внесе делото в съда — на копие от това решение. За целта е необходимо да подадете молба до полицейския служител или прокурора, който отговаря за делото, като посочите пощенски адрес в Румъния, адрес на електронна поща или на електронен месинджър, на който да получавате информация. Ако прокурорът реши да внесе делото в съда за съдебен процес, ще бъдете призован в съда.
- имате право на услуги за извършване на устен и писмен превод, ако не говорите или не разбирате румънски език. В хода на наказателното производство ще Ви бъде предоставен безплатно устен преводач, ако не говорите румънски език.
- в хода на наказателното производство имате право да получите помощ от адвокат. В конкретни случаи (например, когато прокурорът счита, че не можете да се погрижите за собствената си защита или сте малолетно или непълнолетно лице и все още не сте придобили пълна правоспособност, в случай че сте жертва на определени престъпления, в случай че доходът Ви е под определен праг и др. — моля вж. отговора на предишния въпрос), имате право на безплатна правна помощ.
- имате право да бъдете представляван в хода на наказателното производство, освен ако присъствието Ви не е задължително или ако прокурорът, съдията или съдът не считат, че присъствието Ви е необходимо, в зависимост от случая (например за целите на заседанието).
- Вие или съветникът ви можете да се запознаете с материалите по делото. Запознаването Ви с материалите по делото обаче ще подлежи на конкретни правила, с които ще се запознаете в деловодството на прокуратурата.
- имате право да бъдете призован за разпит от полицейския служител или прокурора, който отговаря за делото. По време на разпита може да поискате да Ви придружава вашият законен представител, ако има такъв, и лице по ваш избор, за което смятате, че може да Ви бъде от полза с присъствието си на разпита. Съдебният орган може да отхвърли искането Ви само по основателни причини. Когато съобщавате за престъпление, извършено срещу Вас, съдебният орган трябва да Ви изслуша незабавно. Ако това е невъзможно, следва да бъдете изслушан възможно най-скоро, след като съобщите за престъплението.
Ако сте жертва на домашно насилие, изнасилване или друг вид сексуално посегателство, малтретиране на малолетни или непълнолетни лица, тормоз, сексуален тормоз, както и всички други случаи, в които чувствате, че имате нужда да защитите неприкосновеността на личния си

живот, може да поискате да бъдете изслушан/а от лице от същия пол. Съдебният орган може да отхвърли искането Ви само по основателни причини.

- имате право да внасяте доказателства и всякакви други иски във връзка с уреждането на случая. Можете да направите това по време на разпита ви или посредством отделна молба до съдебния орган, който разглежда Вашето дело.
- ако извършителят на престъплението е задържан под стража и след това освободен, имате право да бъдете уведомен относно неговото освобождаване. По време на първия ви разпит ще бъдете уведомен относно това право и ще Ви попитат дали желаете да бъдете уведомен относно освобождаването на извършителя на престъплението.
- можете да обжалвате действията, предприети във връзка с Вашето дело. Жалбата следва да бъде внесена до прокурора по делото, когато действието е било предприето от полицаи, или до погорестоящия прокурор, когато действието е било предприето от прокурор. Ако обжалвате решението на прокурора и жалбата Ви е отхвърлена, можете да обжалвате решението пред съдия от предварителното производство.

По време на съдебния процес:

- имате право да претендирате за обезщетение за вреди, причинени от престъплението. За тази цел е необходимо да станете граждански ищец в наказателното производство или да подадете отделен граждански иск. Ако сте участвали в разследването на престъплението като граждански ищец, можете да запазите същия статут по време на съдебния процес. Ако не сте участвали в разследването на престъплението в качеството на граждански ищец, все пак можете да станете граждански ищец в съдебния процес преди началото на изслушването на страните. Когато ви призват на първото съдебно заседание, ще Ви уведомят за това. Може да отправите искане да станете граждански ищец в съдебния процес устно пред съда или да подадете писмена молба за тази цел. В молбата следва да се упоменава за какво обезщетение претендирате, основанията и свързаните доказателства.
- имате право да претендирате за възстановяване на Вашите съдебни разноски. Съдът ще реши каква част от Вашите разноски трябва да бъдат възстановени и от кого. Ако участвате в производството в качеството на увредено лице или в качеството на граждански ищец (ако Вашият граждански иск е допустим) и подсъдимият е признат за виновен (дори ако поради някакви причини не е осъден да излежи присъда), той ще бъде осъден да заплати съдебните разноски.
- имате право на услуги за извършване на устен и писмен превод, ако не говорите или не разбирате румънски език. В хода на наказателното производство ще Ви бъде предоставен безплатно устен преводач, ако не говорите румънски език.
- в хода на наказателното производство имате право да получите помощ от адвокат. В конкретни случаи (например, когато прокурорът счита, че не можете да се погрижите за собствената си защита или сте малолетно или непълнолетно лице и все още не сте придобили пълна правоспособност, в случай че сте жертва на определени престъпления, в случай че доходът Ви е под определен праг и др. — моля вж. отговора на предишния въпрос), имате право на безплатна правна помощ.
- имате право да бъдете представляван в хода на наказателното производство, освен ако присъствието Ви не е задължително или ако прокурорът, съдията или съдът не считат, че присъствието Ви е необходимо, в зависимост от случая (например за целите на заседанието).
- Вие или съветникът ви можете да се запознаете с материалите по делото. Запознаването с материалите по делото обаче ще подлежи на конкретни правила, с които ще се запознаете в деловодството на съда.
- по време на съдебното производство имате право да бъдете изслушан. Съдът ще Ви призове да се явите на заседанието, и ще Ви бъдат зададени въпроси във връзка с престъплението. Също така ще Ви помолят да разкажете всичко, което си спомняте за инцидента.
- имате право да задавате въпроси на подсъдимия, свидетелите и експертите по време на техните изслушвания.
- имате право да възразявате и да правите заключения относно наказателноправни въпроси по делото.
- имате право да внасяте доказателства и всякакви други иски във връзка с уреждането на случая.
- ако извършителят на престъплението е задържан под стража или осъден да изтърпи наказание,

имате право да бъдете уведомен за неговото освобождаване. Ако не сте поискали да бъдете уведомен за освобождаването на извършителя на престъплението по време на първия разпит при разследването, когато са Ви уведомили за това Ваше право, все още можете да поискате това по време на съдебния процес, устно пред съда или писмено.

- когато вече е постановено съдебно решение, ще бъдете уведомен за него, като имате право да го обжалвате.

Увреденото лице, гражданският ищец или свидетелят в наказателното производство също има редица задължения, произтичащи от необходимостта съдебните органи да установят истината по делото, а извършителят на престъплението да понесе наказателна отговорност:

- задължението да се явява пред полицейския служител, прокурора или съдията, винаги когато е призован да направи изявления;
- задължението да се съобщава всичко, което е известно във връзка с инцидента; следва да знаете, че ако представите неверни данни пред съдебните органи, можете да бъдете обвинен и осъден за лъжесвидетелстване. В качеството си на съпруг или близък роднина на заподозрения/подсъдимия, можете да откажете да направите изявления. Можете също така да откажете да отговорите, ако въпросите са свързани с професионална тайна, която трябва да пазите, когато това е противопоставимо по закон на съдебните органи;
- задължението съдебните органи да се уведомяват за всяка промяна на адреса, така че да могат да изпращат призовки и да бъдещи известия относно производството;
- задължението да проявите гражданско поведение и да покажете уважение към сериозността на съдебното заседание. В противен случай съдът може да разпорежи да бъдете отстранен от съдебната зала.

Както в хода на разследване на престъплението, така и в хода на съдебното производство имате право на защитни мерки, ако съдебните органи считат, че може да сте в опасност или — в случай че сте жертва на определени престъпления, които могат да засегнат неприкосновеността на личния живот и достойнството Ви.

Изключително важно е да знаете, че ако съдебните органи смятат, че може да сте в опасност или че неприкосновеността на личния Ви живот или достойнството Ви могат да бъдат засегнати поради информацията, която предоставяте, или по други причини, ако го поискате, или по своя собствена инициатива (*ex officio*), те могат да предприемат определени мерки, за да гарантират Вашата защита, като например:

- осигуряване на наблюдение или охрана за Вашия дом или временно жилище;
- предоставяне на ескорт и защита за Вас или за членовете на Вашето семейство по време на пътувания;
- защита на Вашите данни за самоличност;
- да Ви изслушват, без да се изисква присъствие, посредством аудио-визуални средства, при което се променят гласът и образът, когато другите мерки не са достатъчни;
- по време на разпита съдебното заседание трябва да протече при закрити врата;

Когато смете, че това е необходимо за Вашата защита по време на съдебното производство, съдията може да реши, че съдебното заседание следва да се проведе при закрити врата. Може също така да поискате съдията да обяви, че заседанието се провежда при закрити врата.

Освен това по време на съдебното производство съдът може да забрани публикуването на текстове, скици, снимки или изображения, които биха разкрили Вашата самоличност.

Ако сте *свидетел*, също така имате право на други специални средства за защита на свидетелите. Ако смятате, че сте в опасност, следва да уведомите полицейския служител, прокурора или съдията и да предоставите възможно най-много информация.

Мога ли да правя изявления или да представям доказателства по

време на съдебния процес? При какви условия?

Да. Ако сте решили да участвате в съдебния процес, както полицейският служител/ прокурорът, така и съдията мога да Ви изслушат в качеството Ви на увредено лице/граждански ищец.

Прокурорът или полицейският служител ще Ви призове да се явите в полицейското управление/ прокуратурата за разпит и по време на съдебния процес ще ви призове за изслушване в рамките на процедурата.

Каква информация ще получа по време на съдебния процес?

По време на разследване на престъплението можете да получите информация за напредъка по делото и копие с подробна информация за решението на прокурора във връзка с целесъобразността на внасянето на делото в съда. За целта е необходимо да подадете молба до полицейския служител или прокурора, който отговаря за делото, като посочите пощенски адрес в Румъния, адрес на електронна поща или на електронен месинджър, на който да получавате информация.

По време на съдебния процес ще бъдете призован за първото заседание и ще бъдете уведомен, че можете да станете граждански ищец в производството. За следващите заседания няма да бъдете повече призоваван. Ще получавате информация за напредъка по делото и датите на следващите заседания, като присъствате на съдебни заседания или се запознавате с материалите по делото. Ще бъдете призоваван, винаги когато трябва да бъдете разпитан.

След като решението бъде готово, ще Ви бъде връчено копие.

Ако не разбирате румънски език, протоколът от съдебното решение (обобщение на диспозитива без подробни мотиви) ще ви бъде предоставен на език, който разбирате. Мотивите ще Ви бъдат предоставени на румънски език, като можете да се възползвате от предоставяните услуги за устен превод, за да ви бъдат преведени.

Ще имам ли достъп до материалите по делото?

Да, вие или съветникът Ви можете да се запознаете с преписката. За да направите това, е необходимо да се регистрирате в деловодството на прокуратурата или съда, където се съхранява преписката, и да подадете молба за това.

При преглеждането на преписката по делото обаче се спазват специфични правила, с които ще се запознаете в деловодството.

Имате право да получавате информация относно условията и процедурите за достъп до програмата за защита на свидетели.

■ Последна актуализация: 14/08/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.